

δρόμος

δρόμος, ο, ουσ. [*αρχ. δρόμος (= τρέξιμο) <δραμεῖν, απαρέμφ. αόρ. β΄ του ρ. τρέχω>*], ο δρόμος. **1.** η διάρκεια μιας πορείας: «στο δρόμο για το σπίτι του είπε όλα τα καθέκαστα». **2.** η διαδρομή ανάμεσα σε δυο σημεία, η μετάβαση και η επιστροφή: «έκανα πολλούς δρόμους μέχρι να ολοκληρώσω τη μετακόμιση || μου 'μειναν ακόμη δυο δρόμοι για να μεταφέρω όλο το εμπόρευμα». **3.** η διαδρομή που ακολουθεί κάποιος για να φτάσει στον προορισμό του: «μπέρδεψα το δρόμο κι άργησα να 'ρθω || δεν μπορώ να βρω το δρόμο για να 'ρθω στο σπίτι σου». **4.** το τρέξιμο: «θέλησα να 'ρθω γρήγορα και λαχάνιασα απ' το δρόμο». **5.** ως επιφών. **δρόμο!** φύγε, φύγετε αμέσως, φύγε, φύγετε γρήγορα. **6.** (για μουσική) μελωδικός τρόπος πάνω στον οποίο χτίζεται ένα κομμάτι.. Συνών. *μακάμι*. **7.** (στη ναυτική γλώσσα) η ταχύτητα του πλοίου: «ο πλοίαρχος έδωσε εντολή για μισό δρόμο», δηλ. για ελάττωση της ταχύτητας. **8.** (στη γλώσσα της αργκό) αυτός που διακινεί τα λαθραία: «είχα ένα κάρο πράμα στην καβάτζα, αλλά δεν πέρασε ο δρόμος να τα πάρει». Υποκορ. **δρομάκος, ο κ. δρομάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 199 φρ.)·

- *αγώνας δρόμου*, βλ. λ. [αγώνας](#)·

- *αλλάζουν οι δρόμοι μας*, **α.** παίρνουμε διαφορετικές κατευθύνσεις: «μέχρι εδώ ήρθαμε μαζί, από δω και πέρα όμως αλλάζουν οι δρόμοι μας». **β.** χωρίζουμε, διαλύουμε τον ερωτικό ή το φιλικό δεσμό μας, ακολουθούμε διαφορετική πορεία στη ζωή μας: «μια και δεν μπορέσαμε να κάνουμε χωριό, αλλάζουν οι δρόμοι μας». (Λαϊκό τραγούδι: *άκου πώς κλαίει ο μπαγλαμάς, δεν ήταν η χαρά για μας. Δάκρυ τα τέλια στάζουνε, οι δρόμοι μας αλλάζουνε*)·

- *αλλάζω δρόμο*, **α.** ενεργώ, συμπεριφέρομαι διαφορετικά απ' ό,τι προηγουμένως προς το καλό ή προς το κακό: «αν δεν αλλάξεις δρόμο, θα καταστραφείς». (Λαϊκό τραγούδι: *γιατί το δρόμο σου ν' αλλάξεις για δυο στολίδια, άμυαλη, τρελή; Και το στεφάνι σου να το πετάξεις, να γίνεις στη ζωή αμαρτωλή;*). Συνών. *αλλάζω βιολί / αλλάζω σκοπό / αλλάζω τακτική*. **β.** ενώ βαδίζω πάνω σε μια οδό, ξαφνικά, αλλάζω κατεύθυνση, επειδή είδα κάποιον, και, κατ' επέκταση, αποφεύγω συστηματικά να συναντήσω κάποιο άτομο: «μόλις τον βλέπει, αλλάζει δρόμο, γιατί του χρωστάει ένα κάρο λεφτά»· βλ. και φρ. *αλλάζω το δρόμο μου*·

- *αλλάζω το δρόμο μου*, παρεκτρέπομαι ηθικά: «απ' τη μέρα που έμπλεξε με κάτι παλιοπαρέες, άλλαξε το δρόμο του αυτό το παιδί». (Λαϊκό τραγούδι: *γιατί το δρόμο σου ν' αλλάξεις για δυο στολίδια, άμυαλη, τρελή, και το στεφάνι σου να το πετάξεις, να γίνεις στη ζωή αμαρτωλή*)·

- *αν δε φυσάει, δεν παίρνει δρόμο*, δεν ασχολείται με κάτι, αν δεν έχει οικονομικά κίνητρα, οικονομικά οφέλη: «τις μεγάλες ιδέες τις αφήνει για τους ιδεολόγους, γιατί αυτός, αν δε φυσάει, δεν παίρνει δρόμο». Από την εικόνα του ιστιοφόρου, που δεν κινείται, όταν δεν πνέει αέρας·

- *αν έχασες το δρόμο σου, ή ρώτα ή γύρνα πίσω*, αν αποτύχεις σε μια δουλειά, ή ζητά τη συνδρομή κάποιου έμπειρου ή παράτησέ την για να έχεις λιγότερη ζημιά: «στις δουλειές σου πρέπει να είσαι αποφασιστικός κι αν έχασες το δρόμο σου, ή ρώτα ή γύρνα πίσω»·

- *αν με φέρει ο δρόμος (μου)*, αν περάσω συμπτωματικά από κάποιο σημείο, από κάποιο μέρος: «αν με φέρει ο δρόμος απ' τη γειτονιά σου, θα 'ρθω απ' το σπίτι σου να σε δω»·

- *ανάμεσα στον ανήφορο και στον κατήφορο υπάρχει και ο ίσιος δρόμος*, βλ. φρ. *ο μέσος δρόμος*·

- *άνθρωπος του δρόμου*, βλ. λ. *άνθρωπος*·

- *ανοίγω δρόμο*, **α.** παραμερίζω δεξιά αριστερά το πλήθος, τα εμπόδια με τα χέρια μου και προχωρώ: «άνοιγε δρόμο μέσα στο συνωστισμό και προχωρούσε με κόπο || άνοιγε δρόμο ανάμεσα απ' την πυκνή βλάστηση || άνοιγε δρόμο ανάμεσα απ' τους εχθρούς και προχωρούσε». (Επαναστατικό τραγούδι: *με το ντουφέκι μου στον ώμο σε πόλεις, κάμπους και βουνά, της λευτεριάς ανοίγω δρόμο, της στρώνω βάγια και περνά*). **β.** δημιουργώ πέρασμα σε δύσβατη περιοχή: «μ' ένα μεγάλο μαχαίρι άνοιγε δρόμο ανάμεσα στην πυκνή βλάστηση». **γ.** αναπτύσσω ταχύτητα, ιδίως με το αυτοκίνητο ή τη μοτοσυκλέτα μου: «έξω απ' την Κατερίνη άνοιξα δρόμο και σε λίγο ήμουν

στη Θεσσαλονίκη»· βλ. και φρ. *ανοίγω το δρόμο και του ανοίγω το δρόμο*·

- *ανοίγω νέους δρόμους*, **α.** πρωτοτυπώ, πρωτοπορώ: «στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης υπήρξαν πολλοί άξιοι δάσκαλοι, που άνοιξαν νέους δρόμους στην Παιδεία». **β.** δημιουργώ νέες προοπτικές για πολλούς: «η συνθήκη ειρήνης ανάμεσα στα δυο κράτη άνοιξε νέους δρόμους στο εμπόριο»·

- *ανοίγω το δρόμο*, **α.** καθαρίζω το δρόμο από τα εμπόδια που είχε και τον παραδίδω πάλι στην κυκλοφορία: «τα νομαρχιακά μηχανήματα άνοιξαν το δρόμο απ' τα χιόνια και η συγκοινωνία διεξάγεται ομαλά». **β.** (για πρόσωπα) είμαι πρωτοπόρος σε έναν τομέα, συμβάλλω στην πρόοδο, στην εξέλιξη, εγκαινιάζω μια νέα συμπεριφορά ή ανακαλύπτω πρώτος κάτι: «πολλοί άξιοι επιστήμονες άνοιξαν το δρόμο στο χώρο της ιατρικής επ' ωφελεία του ανθρώπου». **γ.** ξεκαθαρίζω ένα πρόβλημα ή μια κατάσταση νωρίτερα από κάποιον άλλον, με αποτέλεσμα να επωφεληθεί αργότερα και αυτός: «ευτυχώς είχα μια μεγαλύτερη αδερφή, που έβγαине τα βράδια μέχρι αργά, κι έτσι μου άνοιξε το δρόμο να ξεφυχτώ κι εγώ || η αποδέσμευση του ωραρίου λειτουργίας των καταστημάτων άνοιξε το δρόμο σε πολλούς ιδιοκτήτες νυχτερινών κέντρων, να κρατούν ανοιχτά τα μαγαζιά τους μέχρι τις πρωινές ώρες»·

- *άνοιξε ο δρόμος*, **α.** ελευθερώθηκε από την κυκλοφορία των οχημάτων, παρατηρείται αισθητά ομαλή κυκλοφορία των οχημάτων: «το πρωί που κατέβαινα στη δουλειά, στο δρόμο υπήρχε μποτιλιάρισμα, αλλά κατά τις δέκα, όπως μου είπαν, άνοιξε ο δρόμος». **β.** καθαρίστηκε από τα εμπόδια που είχαν προκύψει και παραδόθηκε πάλι στην κυκλοφορία: «τα νομαρχιακά μηχανήματα καθάρισαν τους βράχους που έπεσαν απ' τη διπλανή πλαγιά κι έτσι άνοιξε ο δρόμος»·

- *απόμεινε στους πέντε δρόμους*, βλ. φρ. *έμεινε στους πέντε δρόμους*·

- *απομένω στους πέντε δρόμους*, βλ. φρ. *είμαι στους πέντε δρόμους*·

- *αφήνω δρόμο*, παραμερίζω: «τον είδα που ερχόταν βιαστικά, γι' αυτό άφησα δρόμο να περάσει»·

- *αφήνω στο δρόμο (κάποιον)*, εγκαταλείπω κάποιον αβοήθητο στο δρόμο: «άφησε στο δρόμο χτυπημένο άνθρωπο κι έφυγε»· βλ. και φρ. *πετώ στο δρόμο*·

- *αφήνω στους πέντε δρόμους*, εγκαταλείπω κάποιον, ιδίως την οικογένειά μου, χωρίς να έχει οικονομικούς πόρους, στέγη και προστασία: «άφησε την οικογένειά του στους πέντε δρόμους κι εξαφανίστηκε με μια γκόμενα». (Λαϊκό τραγούδι: *έφυγες και με άφησες οχ, μέσα στους πέντε δρόμους· μάρτυρες έχω τους γειτόνους*)·

- *αφήνω τα πράγματα να πάρουν το δρόμο τους ή αφήνω τα πράγματα να τραβήξουν το δρόμο τους*, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *βαδίζω στο δρόμο του Θεού ή βαδίζω το δρόμο του Θεού*, ακολουθώ τη χριστιανική διδασκαλία: «είναι καλός και δίκαιος άνθρωπος κι από μικρός βαδίζει το δρόμο του Θεού»·

- *βαδίζω στον ίσιο δρόμο ή βαδίζω τον ίσιο δρόμο*, βλ. φρ. *βαδίζω στον καλό δρόμο*·

- *βαδίζω στον κακό δρόμο ή βαδίζω τον κακό δρόμο ή βαδίζω στο δρόμο τον κακό ή βαδίζω το δρόμο τον κακό*, ζω στην αλητεία, στην παρανομία, στη διαφθορά: «όποιος βαδίζει στο δρόμο τον κακό, δεν έχει καλό τέλος»·

- *βαδίζω στον καλό δρόμο ή βαδίζω τον καλό δρόμο ή βαδίζω στο δρόμο τον καλό ή βαδίζω το δρόμο τον καλό*, ζω σύμφωνα με τους κοινωνικούς κανόνες, είμαι νομοταγής: «ποτέ κανένας δε μ' ενόχλησε, γιατί βαδίζω στο δρόμο τον καλό»·

- *βγάζω στο δρόμο*, βλ. συνηθέστ. *βγάζω στο κλαρί*, λ. *κλαρί*·

- *βγάζω τ' άπλυτά του στο δρόμο*, βλ. λ. [άπλυτα](#)·

- *βγαίνω απ' το δρόμο*, (για οδηγούς) εκτρέπομαι από την ομαλή πορεία μου: «κάποια στιγμή αφαιρέθηκα έτσι όπως οδηγούσα, και βγήκα απ' το δρόμο»·
- *βγαίνω απ' το δρόμο μου*, εκτρέπομαι από το πρόγραμμά μου: «απ' τη μέρα που βγήκες απ' το δρόμο σου, αντιμετωπίζεις συνέχεια προβλήματα»·
- *βγαίνω απ' το δρόμο του Θεού*, βλ. φρ. *φεύγω απ' το δρόμο του Θεού*·
- *βγαίνω απ' τον ίδιο δρόμο*, παρεκτρέπομαι ηθικά ή παύω να είμαι νομοταγής: «απ' τη μέρα που έμπλεξε με κάτι αλήτες, βγήκε απ' τον ίδιο δρόμο»·
- *βγαίνω στο δρόμο ή βγαίνω στους δρόμους*, διαδηλώνω δυναμικά για κάποιο αίτημά μου ή διαδηλώνω την αντίθεσή μου σε κάτι: «η σκληρή οικονομική πολιτική της κυβέρνησης έβγαλε στο δρόμο τους συνταξιούχους, που ζητούν αύξηση των συντάξεών τους || οι εγκληματικοί βομβαρδισμοί του Ν.Α.Τ.Ο. εναντίον των αμάχων στη Σερβία έβγαλαν στους δρόμους τον κόσμο, αξιώνοντας την κατάπαυση των αεροπορικών επιδρομών». (Επαναστατικό τραγούδι: *παιδιά σηκωθείτε να βγούμε στους δρόμους, γυναίκες και άντρες με όπλα στους ώμους*)·
- *βγαίνω στους δρόμους*, περιπλανιέμαι στην πόλη. (Λαϊκό τραγούδι: *πάλι μες τους δρόμους βγήκα για καινούρια γκόμενα, πάλι μόνο μου με βλέπω για τα βράδια τα επόμενα*)· βλ. και φρ. *βγαίνω στο δρόμο*·
- *βρίσκεται σε σωστό δρόμο ή βρίσκεται στο σωστό δρόμο*, **α.** ακολουθεί σωστή τακτική, προκειμένου να δώσει λύση σε κάτι, να ανακαλύψει κάτι ή να φέρει σε πέρας μια δουλειά ή μια υπόθεση: «ο ανακριτής βρίσκεται σε σωστό δρόμο, όσον αφορά την εξιχνίαση του εγκλήματος || ο αρχιτέκτονας με διαβεβαίωσε πως τα σχέδια βρίσκονται στο σωστό δρόμο». **β.** (για δουλειές ή υποθέσεις) εξελίσσεται σύμφωνα με το προδιαγεγραμμένο σχέδιο: «οι εργασίες βρίσκονται σε σωστό δρόμο»·
- *βρίσκεται στο δρόμο*, βλ. φρ. *είναι στο δρόμο*·
- *βρίσκεται στο δρόμο για...*, βλ. φρ. *είναι στο δρόμο για(...)*·
- *βρίσκω δρόμο*, βρίσκω διέξοδο: «αν δεν έβρισκα δρόμο ανάμεσα στους θάμνους, θα περιπλανιόμασταν ακόμα μέσα στο δάσος»·
- *βρίσκω το δρόμο*, προσανατολίζομαι, βρίσκω τη σωστή κατεύθυνση: «δεν μπορούσα να βρω το δρόμο μέσα στη νύχτα»·
- *βρίσκω το δρόμο μου*, **α.** μετά από ένα διάστημα στην αλητεία ή στην παρανομία, επανέρχομαι στο σωστό δρόμο, ομαλοποιώ τη ζωή μου: «απ' τη μέρα που ξέκοψε από κείνη την παρέα, βρήκε πάλι το δρόμο του». (Λαϊκό τραγούδι: *γι' αυτό, μη νοιάζεσαι τι κάνω. Εκεί που έφτασες δε φτάνω Κλειδώσου πίσω από την πόρτα κι εγώ το δρόμο μου θα βρω*). **β.** κατασταλάζω επαγγελματικά: «μη στενοχωριέσαι για το γιο σου, νέος είναι ακόμα, θα βρει το δρόμο του»· βλ. και φρ. *παίρνω το δρόμο μου*·
- *για το δρόμο*, οτιδήποτε παίρνει κάποιος για να το χρησιμοποιήσει στη διάρκεια μιας διαδρομής, μιας πορείας: «η μητέρα του του ετοίμασε κάνα δυο σάντουιτς για το δρόμο». (Τραγούδι: *το δισάκι του στον ώμο για το δρόμο για το δρόμο*). Για τους ανθρώπους της νύχτας και ειδικά για τους μπαρόβιους, είναι γνωστό πως την ώρα που έφευγαν από τα μπαρ έπαιρναν μαζί τους και ένα ποτήρι με ούισκι για να το πουν κατά την πορεία τους για κάπου, ιδίως για το σπίτι τους·
- *γυναίκα του δρόμου*, βλ. λ. [γυναίκα](#)·
- *γυρίζω στους δρόμους*, περιπλανιέμαι άσκοπα εδώ κι εκεί και, κατ' επέκταση, αλητεύω: «αντί να γυρίζεις όλη μέρα στους δρόμους, στρώσε τον κώλο σου κάτω να περάσεις κανένα μάθημα στο Πανεπιστήμιο!». (Λαϊκό τραγούδι: *έρωτα φύγε από δω, με πλήγωσες και σου ζητώ ελεημοσύνη, ζητιάνος τώρα αληθινός γυρνώ στους δρόμους σαν τρελός και σαν χαμίνι*)·

- γυρίζω στους πέντε δρόμους, είμαι εγκαταλελειμμένος από όλους, είμαι πάμφτωχος, χωρίς στέγη και προστασία: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησε, τον ξέχασαν όλοι και γυρίζει στους πέντε δρόμους». (Λαϊκό τραγούδι: *μάνα μου, γιατί να με γεννήσεις, βάσανα να νιώσω και στερήσεις, στην ψευτιά αυτού του κόσμου να 'μαι πάντα μοναχός μου, μέσ' στους πέντε δρόμους να γυρνώ*).

- δε βρίσκονται τα λεφτά στο δρόμο ή δε βρίσκονται στο δρόμο τα λεφτά, βλ. λ. [λεφτά](#).

- δε βρίσκονται τα χρήματα στο δρόμο ή δε βρίσκονται στο δρόμο τα χρήματα, βλ. λ. χρήματα.

- δείχνω το δρόμο (σε κάποιον), **α.** πληροφορώ, κατατοπίζω κάποιον ποια διεύθυνση να ακολουθήσει για να φτάσει στον προορισμό του: «με σταμάτησε κάποιος άγνωστος και με παρακάλεσε να του δείξω το δρόμο για το σιδηροδρομικό σταθμό». **β.** επιχειρώ πρώτος κάτι καλό και δίνω το παράδειγμα σε άλλους που ακολουθούν να το επαναλάβουν: «η εθνική νέων με τη νίκη της, έδειξε το δρόμο στην εθνική ανδρών»· βλ. και φρ. *χαράζω το δρόμο*.

- δεν υπάρχει άλλος δρόμος, αναγκαστική εφαρμογή ή δράση λόγω έλλειψης εναλλακτικής λύσης: «πρέπει να καταλάβετε πως δεν υπάρχει άλλος δρόμος, γιατί σύμφωνα με τη διαθήκη του πατέρα σας ή μονοιάζετε και μοιράζετε την περιουσία του ή, αν δε γίνει αυτό, την αφήνει σε κάποιο ίδρυμα. Διαλέγετε και παίρνετε». (Λαϊκό τραγούδι: *δεν υπάρχει ευτυχία που να κόβεται στα τρία, στην περίπτωσή μας όμως δεν υπάρχει άλλος δρόμος*). Συνών. *δεν υπάρχει άλλος τρόπος*.

- δεν υπάρχει ψυχή στο δρόμο, βλ. λ. [ψυχή](#).

- δουλεύει ο δρόμος, βρίσκεται στην κυκλοφορία: «τα νομαρχιακά μηχανήματα καθάρισαν τις πέτρες από τις κατολισθήσεις κι απ' το μεσημέρι δουλεύει πάλι ο δρόμος».

- δρόμο παίρνει, δρόμο αφήνει, λέγεται για άτομο που βρίσκεται σε διαρκή αναζήτηση, σε συνεχή πορεία. (Λαϊκό τραγούδι: *δρόμο παίρνω, δρόμο αφήνω σε βουνά και σε γκρεμνό. Κι όμως ζω και τυραννιέμαι στον δικό της τον καημό*). Συνήθως χρησιμοποιείται κατά τη διήγηση παραμυθιού, και μάλιστα πολλές φορές, επαναλαμβανόμενο.

- δρόμος μετ' εμποδίων, προσπάθεια ή επιδίωξη που αντιμετωπίζει ή που αντιμετώπισε πολλά προβλήματα, πολλά εμπόδια: «κατάφερα να χτίσω κι εγώ ένα σπιτάκι, αλλά ήταν για μένα δρόμος μετ' εμποδίων». Από το ομώνυμο άθλημα, κατά το οποίο οι δρομείς διατρέχουν μια απόσταση υπερπηδώντας παράλληλα και κάποια εμπόδια.

- δρόμος χωρίς επιστροφή, κατάσταση που οδηγεί στη σίγουρη καταστροφή: «ο δρόμος των ναρκωτικών είναι ένας δρόμος χωρίς επιστροφή».

- δρόμος χωρίς τέλος, κατάσταση που διαιωνίζεται αρνητικά: «η χαρτοπαιξία είναι ένας δρόμος χωρίς τέλος».

- δώσ' το δρόμο! (για πράγματα) πέταξέ το, αχρήστευσέ το: «δώσ' το δρόμο αυτό το ρολόι, που είναι απ' τον καιρό του Νώε!».

- δώσ' τον (την) δρόμο! (για πρόσωπα) διώξ' τον, διώξ' την: «αφού είναι μεθύστακας, δώσ' τον δρόμο! || αφού δεν ταιριάζετε δώσ' την δρόμο!».

- δώσ' του δρόμο! φύγε, απομακρύνσου γρήγορα: «δώσ' του δρόμο, γιατί έρχονται να σε πιάσουν!».

- είμαι στο δρόμο, **α.** βρίσκομαι σε κίνηση, σε πορεία, βαδίζω σε κάποιον δρόμο, και, κατ' επέκταση, έρχομαι, πηγαίνω: «δεν μπορούσα να σε ειδοποιήσω, γιατί ήμουν στο δρόμο || θα τα πούμε άλλη φορά, γιατί τώρα είμαι στο δρόμο για τη δουλειά». **β.** δεν έχω δουλειά, δεν έχω θέση εργασίας: «απ' τη μέρα που έκλεισε το εργοστάσιο, είμαι στο δρόμο». **γ.** δεν έχω σπίτι να μείνω μόνιμα: «μετά απ' τους σεισμούς είμαι στο δρόμο, γιατί το σπίτι μου κρίθηκε κόκκινο και κοιμάμαι πότε στον έναν και πότε στον άλλον».

- είμαι σε σωστό δρόμο ή είμαι στο σωστό δρόμο, βρίσκομαι στη σωστή πορεία για την πραγματοποίηση κάποιου

σκοπού: «στην αρχή δυσκολεύτηκα λίγο, αλλά τώρα είμαι στο σωστό δρόμο και η υπόθεσή μου εξελίσσεται κανονικά»·

- *είμαι στους πέντε δρόμους*, είμαι εγκαταλελειμμένος από όλους και πάμφτωχος, είμαι χωρίς στέγη και προστασία: «έπεσαν έξω οι δουλειές μου, με χώρισε η γυναίκα μου, με ξέχασαν οι φίλοι μου και τώρα είμαι στους πέντε δρόμους»·

- *είναι ανοιχτός ο δρόμος*, **α.** δεν έχει εμπόδια, μπορεί κανείς να τον περάσει ελεύθερα, μπορεί κανείς να τον διαβεί άφοβα: «μόλις έστριψαν τη γωνία, το 'βαλαν στα πόδια, γιατί ήταν ανοιχτός ο δρόμος || τ' αυτοκίνητα κινούνται ομαλά, γιατί είναι ανοιχτός ο δρόμος». **β.** υπάρχουν ευοίωνες προοπτικές, προβλέπεται καλή εξέλιξη: «τέλειωσε εσύ τις σπουδές και μην ανησυχείς, γιατί μετά είναι ανοιχτός ο δρόμος»·

- *είναι από δρόμο*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, μόλις έχει επιστρέψει από κάπου μακριά, από κάποιο ταξίδι: «αφήστε τον άνθρωπο λίγο να ξεκουραστεί, γιατί είναι από δρόμο»·

- *είναι για δρόμο*, **α.**(για πρόσωπα) είναι έτοιμος να αναχωρήσει για κάπου: «είναι στο δωμάτιό του κι ετοιμάζει τη βαλίτσα του, γιατί είναι για δρόμο». **β.** έχω την πρόθεση να διώξω από κοντά μου το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος: «απ' όλη την παρέα μας είναι για δρόμο ο τάδε, γιατί μπλέχτηκε με τα ναρκωτικά»· βλ. και φρ. το 'χω για δρόμο·

- *είναι γυαλί ο δρόμος* ή *ο δρόμος είναι γυαλί*, βλ. λ. [γυαλί](#)·

- *είναι ένας του δρόμου*, (για άντρες) δεν μπορεί να μείνει για μεγάλο διάστημα στο σπίτι του, του αρέσει να γυρίζει μέσα στους δρόμους, και, κατ' επέκταση, είναι αλήτης: «τον τελευταίο καιρό τον βλέπω σπάνια, γιατί κάνει παρέα με τον τάδε, που είναι ένας του δρόμου»·

- *είναι καθρέφτης ο δρόμος* ή *ο δρόμος είναι καθρέφτης*, βλ. λ. [καθρέφτης](#)·

- *είναι μια του δρόμου*, (για γυναίκες) είναι πόρνη: «άφησε την τάδε, που είναι κορίτσι, από σπίτι και τα 'φτιαξε με κείνη την άλλη, που είναι μια του δρόμου»·

- *είναι ο μόνος δρόμος*, δεν υπάρχει άλλος τρόπος ενέργειας για την επίτευξη κάποιου σκοπού, αποτελεί μονόδρομο: «απεργία είναι ο μόνος δρόμος για την ικανοποίηση των δίκαιων αιτημάτων μας». Πρβλ.: *εμπρός λαέ, μη σκύβεις το κεφάλι, ο μόνος δρόμος είναι, αντίσταση και πάλη* (Εργατικό ή πολιτικό σύνθημα)·

- *είναι στο δρόμο*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, έρχεται ή πηγαίνει κάπου: «θ' αργήσει να 'ρθει ο τάδε; - Είναι στο δρόμο || θα πρέπει να φτάσει όπου να 'ναι, γιατί είναι στο δρόμο»·

- *είναι στο δρόμο για...*, πηγαίνει, κινείται προς κάποια συγκεκριμένη κατεύθυνση: «έφυγε πριν από ώρα απ' το σπίτι και τώρα σίγουρα θα είναι στο δρόμο για τη Θεσσαλονίκη»·

- *είναι τζάμι ο δρόμος* ή *ο δρόμος είναι τζάμι*, βλ. λ. [τζάμι](#)·

- *έμεινα στο δρόμο*, (για οδηγούς αυτοκινήτων) σταμάτησα την πορεία μου υποχρεωτικά από μηχανική βλάβη του αυτοκινήτου μου ή από άλλη αιτία: «όπως ερχόμουνα απ' τα Μουδανιά, έμεινα στο δρόμο από σαζμάν || έμεινα στο δρόμο από βενζίνα»·

- *έμεινε στο δρόμο*, (για αυτοκίνητα) έπαθε μηχανική βλάβη και ακινητοποιήθηκε: «μετά την πρώτη στροφή των Μουδανιών τ' αμάξι μου έμεινε στο δρόμο από διαφορικό»·

- *έμεινε στους πέντε δρόμους*, έμεινε ολομόναχος, πάμφτωχος, χωρίς στέγη και προστασία: «κάποτε είχε λεφτά με ουρά, αλλά τα 'χασε όλα στα χαρτιά κι έμεινε στους πέντε δρόμους». (Λαϊκό τραγούδι: *το βλέπει να γκρεμίζεται και η καρδιά του σκίζεται! Από φίλους παρανόμους, έμεινε στους πέντε δρόμους!*)· βλ. και φρ. *είμαι στους πέντε δρόμους*·

- *ένα τσιγάρο δρόμος*, η απόσταση που διανύει κανείς, ιδίως με τα πόδια, και που διαρκεί όσο και το κάπνισμα ενός τσιγάρου: «δεν είναι μακριά, μπορώ να σου πω ότι είναι ένα τσιγάρο δρόμος»·
- *ένας δρόμος μας χωρίζει ή μας χωρίζει ένας δρόμος*, κατοικούμε στην ίδια γειτονιά, είμαστε γείτονες, τα σπίτια μας είναι αντικριστά: «μα και βέβαια τον ξέρω τον άνθρωπο, αφού μας χωρίζει ένας δρόμος»·
- *έχω πολύ δρόμο ακόμα*, βρίσκομαι ακόμα πολύ μακριά από τον προορισμό μου, χρειάζεται να καταβάλω μεγάλη προσπάθεια ακόμα για την επίτευξη κάποιου σκοπού μου: «έχουμε πολύ δρόμο ακόμα για να φτάσουμε στη Θεσσαλονίκη || μέχρι τώρα τα πράγματα πάνε καλά, αλλά έχω πολύ δρόμο ακόμα για να πάρω το πτυχίο μου»·
- *η δουλειά πήρε το δρόμο της*, βλ. λ. [δουλειά](#)·
- *κάθεται η πομπή στο δρόμο και γελά τον κόσμο όλο*, βλ. λ. [πομπή](#)·
- *και πάρε και δρόμο!* επιτείνει την έκφραση *πάρε δρόμο!* (βλ. φρ.). (Λαϊκό τραγούδι: *δε σε θέλω, δε σε θέλω πια δε σ' αγαπώ· δε σε θέλω, και πάρε και δρόμο, και τράβα στο καλό*)·
- *και στο δρόμο να τα βρεις, μέτρα τα ή και στο δρόμο να τα βρεις, μέτρησέ τα* (ενν. τα λεφτά), (συμβουλευτικά) δεν πρέπει να φεύγεις χωρίς να μετρήσεις μπροστά του τα χρήματα που σου έδωσε κάποιος από κάποια συναλλαγή σας, γιατί, ως γνωστό, *εκ της απομακρύνσεως εκ του ταμείου ουδέν λάθος αναγνωρίζεται*· βλ. και λ. ταμείο. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *μωρέ*·
- *καινούριος δρόμος*, το νέο ξεκίνημα, η νέα αρχή, ο νέος προσανατολισμός: «κατάλαβε πως με τις αλητείες δεν είχε προκοπή, γι' αυτό ξεκίνησε έναν καινούριο δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *το παρελθόν το πονηρό το βλέπω με τρόμο, θέλω να ζήσω να χαρώ σ' έναν καινούριο δρόμο*)·
- *καλό δρόμο!* ευχή σε κάποιον που αποχωρεί από κάπου για να πάει στο σπίτι του ή ευχή σε κάποιον που ξεκινάει για ταξίδι. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *άντε ή άντε και*·
- *κατεβαίνω στο δρόμο ή κατεβαίνω στους δρόμους*, βλ. φρ. *βγαίνω στο δρόμο*·
- *κλείνω το δρόμο*, τοποθετώ εμπόδιο ή παρεμβάλλομαι ως εμπόδιο στο δρόμο που βαδίζει κάποιος, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να τον διαβεί: «με τις κατολισθήσεις έπεσαν πολλά βράχια κι έκλεισαν το δρόμο για τρεις μέρες || έχουν κλείσει οι αστυνομικοί τους κεντρικούς δρόμους, γιατί περιμένουν επισήμους || οι στρατιώτες μας έκλεισαν το δρόμο στον εχθρό και σταμάτησαν την προέλασή του»· βλ. και φρ. *του κλείνω το δρόμο*·
- *κόβω δρόμο*, ακολουθώ συντομότερη πορεία για να φτάσω στον προορισμό μου: «άφησε τη δημοσιά κι έκοψε δρόμο μεσ' απ' το δάσος»·
- *κόβω το δρόμο*, βλ. φρ. *κλείνω το δρόμο*·
- *μ' άφησε δρόμους*, με προσπέρασε και προηγείται κατά πολύ: «με τέτοια αυτοκινητάρα που έχει, πώς να μη μ' αφήσει δρόμους!»·
- *μ' άφησε στο δρόμο*, **α.** (για αυτοκίνητα) έπαθε μηχανική βλάβη, ακινητοποιήθηκε: «θα πάω τ' αυτοκίνητο για σέρβις, γιατί προχτές, όπως γυρνούσα απ' τα Μουδανιά, μ' άφησε στο δρόμο». **β.** (για πρόσωπα) με εγκατέλειψε αβοήθητο: «έλεγε πως μ' αγαπούσε, αλλά με την πρώτη δυσκολία μ' άφησε στο δρόμο»· βλ. και φρ. *αφήνω στο δρόμο (κάποιον)*·
- *μ' έριξε στο δρόμο*, με εγκατέλειψε και με άφησε αβοήθητο και άστεγο: «μόλις μου 'φαγε τα λεφτά μ' έριξε στο δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *εγώ κι αν καταστράφηκα, θα ξαναγίνω πάλι. Κι αν τη ζωή μου χάλασα και μ' έριξες στο δρόμο, σαν παλικάρι θα σταθώ στον χωρισμού τον πόνο*)·
- *μ' έφαγαν οι δρόμοι*, κουράστηκα υπερβολικά περπατώντας, ιδίως ψάχνοντας, να βρω κάποιον ή κάτι: «μ' έφαγαν οι δρόμοι μέχρι να σε βρω || μ' έφαγαν οι δρόμοι μέχρι να βρω τη διεύθυνσή σου». (Λαϊκό τραγούδι: *ήρθα*

προχτές με το Μηνά για να σ' αλλάξω γνώμη, μα δεν σε βρήκα πουθενά και **μ' έφαγαν οι δρόμοι**· βλ. και φρ. με τρώνε οι δρόμοι·

- **μ' έφαγαν οι πέντε δρόμοι**, επιτείνει της έννοια της παραπάνω φρ.: «μ' έφαγαν οι πέντε δρόμοι, μέχρι να σε βρω». (Λαϊκό τραγούδι: *έκανα λάθος και σου ζήτησα συγνώμη. Έκανα λάθος και μετάνιωσα πολύ. Γιατί μ' αφήνεις να με φάν' οι πέντε δρόμοι μη με κρατάς μακριά απ' το φιλί*)·

- **μαζεύω απ' το δρόμο** (κάποιον ή κάτι), **α.** παρέχω σε κάποιον προστασία, στέγη και τα μέσα της διαβίωσής του: «αν δεν τον μάζευε ο φίλος του απ' το δρόμο, όταν χρεοκόπησε, θα πέθαινε σαν το σκυλί στ' αμπέλι». (για γουείς) βρίσκω το παιδί μου που παίζει στο δρόμο και το φέρνω στο σπίτι: «επειδή βράδιασε, βγήκε να μαζέψει απ' το δρόμο το γιο της». (Τραγούδι: *ευτυχώς που ξέχασα να μεγαλώσω κι αν με γυρέψεις, είμαι ακόμα στην αλάνα, ευτυχώς που ξέχασα να μεγαλώσω, μη με μαζεύεις απ' το δρόμο ακόμη μάνα*).**β.** βρίσκω τυχαία κάτι στο δρόμο και το παίρνω: «όπως ερχόμουν, μάζεψα απ' το δρόμο έναν αναπτήρα»·

- **με πέταξαν στο δρόμο**, με έδιωξαν απροκάλυπτα από τη δουλειά μου, από τη θέση εργασίας που κατείχα: «επειδή δεν πήγαιναν καλά οι δουλειές του εργοστασίου, με πέταξαν στο δρόμο μαζί με δέκα άλλους»·

- **με πέταξε στο δρόμο**, ο ιδιοκτήτης του σπιτιού ή του καταστήματος που είχα με ενοίκιο, με έκανε εκβιαστικά έξωση: «απ' τη στιγμή που δεν είχα να του δώσω την αύξηση που μου ζητούσε στο νοίκι, με πέταξε στο δρόμο»·

- **με τρώνε οι δρόμοι**, χάνω πολύτιμο χρόνο από κάτι, επειδή αναγκάζομαι να διανύω μεγάλες αποστάσεις: «η δουλειά μου βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση απ' το σπίτι μου και, κάθε μέρα δουλειά σπίτι, με τρώνε οι δρόμοι»· βλ. και φρ. *τον έφαγαν οι δρόμοι*·

- **με φέρνει ο δρόμος**, περνώ συμπτωματικά, τυχαία από κάποιο σημείο, από κάποιο μέρος: «δε θέλω να 'χεις παράπονο, γιατί κάθε φορά που με φέρνει ο δρόμος απ' τη γειτονιά σου, έρχομαι και σε βλέπω»·

- **μεγαλώνω στους δρόμους**, ζω χωρίς οικογενειακή φροντίδα και προστασία: «από μικρό παιδί μεγάλωσε στους δρόμους κι όμως έγινε μεγάλος και τρανός»·

- **μένω στο δρόμο**, **α.** βρίσκομαι χωρίς εργασία, χωρίς δουλειά: «πολύ θα μείνουν στο δρόμο με την οικονομική κρίση που έρχεται». **β.** δεν έχω μόνιμη κατοικία, μόνιμη στέγη: «μετά απ' τους σεισμούς, μένω στο δρόμο, γιατί γκρεμίστηκε το σπίτι μου και κοιμάμαι πότε στη μάνα μου και πότε στον αδερφό μου»· βλ. και φρ. *μ' άφησε στο δρόμο*·

- **μένω στους δρόμους**, βλ. φρ. *μένω στους πέντε δρόμους*·

- **μένω στους πέντε δρόμους**, μένω πάμφτωχος, χωρίς στέγη και προστασία: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησε, μένει στους πέντε δρόμους». (Λαϊκό τραγούδι: *στους πέντε δρόμους έμεινα και σπίτι δε γνωρίζω. Μάνα μου που σε πίκρανα και σ' είχα φαρμακώσει, τ' ήσουν για μένα στη ζωή αργά το έχω νιώσει*)·

- **μην κόβεις το δάχτυλο που σου δείχνει το δρόμο**, βλ. λ. δάχτυλο·

- **μια τσιγάρα δρόμος**, βλ. συνηθέστ. *ένα τσιγάρο δρόμος*·

- **μπαίνω στο δρόμου μου**, βλ. φρ. *παίρνω το δρόμο μου*·

- **μπαμπάκι ο δρόμος σου!** βλ. λ. [μπαμπάκι](#)·

- **μπήκε σε σωστό δρόμο ή μπήκε στο σωστό δρόμο**, βλ. φρ. *βρίσκεται σε σωστό δρόμο*·

- **μπήκε στο δρόμο της**, (για δουλειές ή υποθέσεις) μετά από ένα διάστημα δυσκολιών εξελίσσεται κανονικά, εξελίσσεται ομαλά: «στην αρχή είχα κάποια προβλήματα με τη δουλειά μου, αλλά τώρα μπήκε στο δρόμο της»·

- **ο δρόμος είναι ανοιχτός και τα σκυλιά δεμένα**, ειρωνική απάντηση ή απάντηση αδιαφορίας σε κάποιον, που για

κάποιο λόγο μας ανακοινώνει με εκβιαστική διάθεση πως θα αποχωρήσει από την ομήγυρη, από τον τόπο ή από το χώρο στον οποίο βρισκόμαστε, και έχει την έννοια μπορείς να φύγεις ό,τι ώρα θέλεις, δε σε κρατάει κανείς με το ζόρι, μας είναι αδιάφορη η φυγή σου, η αποχώρησή σου·

- ο δρόμος που γελάει, χαρακτηρισμός παγωμένου δρόμου: «να φοβάσαι το δρόμο που γελάει και οδηγείς με μεγάλη προσοχή»·

- ο δρόμος της αγάπης, βλ. φρ. ο δρόμος του Θεού·

- ο δρόμος της αμαρτίας, η πορεία του ανθρώπου στη ζωή που δε συμβαδίζει με τις επιταγές της χριστιανικής θρησκείας: «ο δρόμος της αμαρτίας οδηγεί στο πυρ το εξώτερο»·

- ο δρόμος της απωλείας, βλ. φρ. ο δρόμος της αμαρτίας·

- ο δρόμος της αρετής, η ηθική ως επιλογή ζωής: «πολλοί τον αναφέρουν, αλλά λίγοι είναι αυτοί που περπατούν το δρόμο της αρετής»·

- ο δρόμος της αρετής και της κακίας, ο δρόμος της ηθικής και της διαφθοράς ως δίλημμα στη ζωή του ανθρώπου. Από την ελληνική μυθολογία. Πρβλ.: *μες στη ζωή δρόμοι ανοίγονται σωρό, κι όποιον γουστάρεις τον τραβάς κι όπου σε βγάλει (Λαϊκό τραγούδι)*·

- ο δρόμος της ζωής, η πορεία του ανθρώπου στη ζωή: «ο δρόμος της ζωής έχει πολλές δυσκολίες». (Λαϊκό τραγούδι: *χαράματα γεννήθηκα, χαράματα πεθαίνω. Εδώ τελειώνει φαίνεται ο δρόμος της ζωής μου, ο στεναγμός, τα δάκρυα, το δράμα της ψυχής μου*)·

- ο δρόμος της ζωής δεν είναι πάντα στρωμένος με δάφνες, στη ζωή του κανείς δε γνωρίζει μόνο επιτυχίες: «πρέπει να φιλοσοφήσεις αυτή την αποτυχία σου, γιατί ο δρόμος της ζωής δεν είναι πάντα στρωμένος με δάφνες»·

- ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με άνθη, βλ. φρ. ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα·

- ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με ρόδα, βλ. φρ. ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα·

- ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα, στη ζωή του αντιμετωπίζει κανείς δυσκολίες, στενοχώριες: «πρέπει να 'σαι συγκεντρωμένος κι έτοιμος ν' αντιμετωπίσεις τα χειρότερα, γιατί ο δρόμος της ζωής δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα»·

- ο δρόμος της κακίας, η ανηθικότητα ως επιλογή ζωής: «όσοι ακολουθούν το δρόμο της κακίας, δεν έχουν καλό τέλος»·

- ο δρόμος της καμήλας, βλ. λ. [καμήλα](#)·

- ο δρόμος της παρανομίας, η παρεκτροπή από τη νομιμότητα: «όσοι ακολουθούν το δρόμο της παρανομίας συνήθως δεν έχουν καλό τέλος»·

- ο δρόμος του Θεού, η πορεία του ανθρώπου στη ζωή σύμφωνα με τις επιταγές της χριστιανικής θρησκείας: «ο δρόμος του Θεού, οδηγεί στην αιώνια ζωή»·

- ο δρόμος του κακού, η κακία ως επιλογή ζωής: «ο δρόμος του κακού είναι η κόλαση της επίγειας ζωής»·

- ο δρόμος του καλού, η καλοσύνη ως επιλογή ζωής: «ο δρόμος του καλού προσφέρει ευτυχία και γαλήνη σ' αυτόν που τον ακολουθεί»·

- ο **δύσκολος δρόμος**, η πορεία του ανθρώπου στη ζωή με προβλήματα, με δυσχέρειες: «όταν βρισκόμουν στο δύσκολο δρόμο, κανείς δεν ήρθε να με βοηθήσει». (Λαϊκό τραγούδι: *κάνε υπομονή και κράτα και **στο δύσκολο το δρόμο με χαμόγελο περπάτα***).
- ο **ίσιος δρόμος**, ο τίμιος δρόμος της ζωής: «άφησε τις κακές παρέες του και ξαναπήκε στον ίσιο δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *είναι της μάνας τ' όνομα αγάπη και λατρεία, **ο ίσιος δρόμος** στη ζωή, η ζεστασιά στα κρύα*).
- ο **κακός δρόμος**, η πορεία του ανθρώπου μέσα στην αλητεία, την παρανομία: «ο κακός δρόμος έχει καταστρέψει πολλούς ανθρώπους». (Λαϊκό τραγούδι: *υπήρξα πάντα φίλος σου και πάντα σ' αγαπούσα και **στον κακό το δρόμο σου** σε παρακολουθούσα*).
- ο **καλός δρόμος**, βλ. φρ. ο **ίσιος δρόμος**. (Λαϊκό τραγούδι: *να γίνεις άντρας στο κορμί και στο μυαλό για να 'σαι πάντα μες **στο δρόμο του καλό***).
- ο **μεγάλος δρόμος**, η κεντρική λεωφόρος ή η εθνική οδός: «στο τρίτο στενό, όπως πας, θα στρίψεις αριστερά και θα βγεις στο μεγάλο δρόμο || στο μεγάλο δρόμο τ' αυτοκίνητα αναπτύσσουν μεγάλες ταχύτητες». (Λαϊκό τραγούδι: *βλέπω τις κούρσες να περνούν απ' **το μεγάλο δρόμο** και συ το ξέρω πως γελάς με το δικό μου πόνο*).
- ο **μέσος δρόμος**, τακτική, δράση που αποφεύγει τις ακραίες καταστάσεις: «για να μην έχουμε συγκρούσεις, ενδείκνυται ο μέσος δρόμος».
- ο **παράνομος δρόμος**, βλ. φρ. ο **δρόμος της παρανομίας**. (Λαϊκό τραγούδι: ***στους δρόμους τους παράνομους** μαύρη μοίρα μ' έριξε. Ως κι η μάνα μου ακόμα, που με τάζε στο στόμα, απ' το σπίτι μ' έδιωξε*).
- ο **στραβός δρόμος**, **α.** η παρεκτροπή από τη νομιμότητα, η παρανομία, η αλητεία ως επιλογή ζωής: «στην κατάσταση που βρίσκεται, δεν μπορεί να καταλάβει πως είναι στο στραβό δρόμο, αργότερα θα χτυπάει το κεφάλι του». **β.** ο λανθασμένος τρόπος αντιμετώπισης ενός προβλήματος, η λανθασμένη στάση: «ξανασκέψου το θέμα κι άφησε το στραβό δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *πόσες φορές δεν μ' έκανε το πείσμα σου να κλάψω, μα **το στραβό το δρόμο σου** δεν μπόρεσα ν' αλλάξω*).
- ο **τίμιος δρόμος**, ο ενστερνισμός της τιμιότητας και της δικαιοσύνης στην πορεία της ζωής: «ο τίμιος δρόμος ανοίγει την πόρτα του Παραδείσου».
- ο **τρίτος δρόμος**, **α.** (ιδίως στην πολιτική) η εναλλακτική λύση, μια άλλη πολιτική επιλογή προς το σοσιαλισμό: «ο τρίτος δρόμος είναι η πιο σωστή επιλογή για την ομαλή μετάβαση από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό». **β.** (γενικά) η εναλλακτική λύση: «σίγουρα θα υπάρχει κάποιος τρίτος δρόμος για να λύσετε τις διαφορές σας».
- **όλοι οι δρόμοι οδηγούν (στη Ρώμη)**, λέγεται στην περίπτωση που, όποια διαδικασία και αν χρησιμοποιήσει κάποιος, θα καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα: «επειδή δυσκόλεψαν τα πράγματα, όλοι οι δρόμοι οδηγούν στην περικοπή των εξόδων || δεν έχουμε επιλογή ενέργειας, γιατί όπως βλέπετε, όλοι οι δρόμοι οδηγούν στη Ρώμη». (Λαϊκό τραγούδι: *πού να πάω, πού να πάω, πού να πάω, **όλοι οι δρόμοι οδηγούν** σε σένα π' αγαπάω*). Αναφορά στην εποχή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, όταν η Ρώμη ήταν πρωτεύουσα του τότε γνωστού κόσμου.
- **όποιος δε θέλει να παντρευτεί, λέει ότι η νύφη είναι του δρόμου**, βλ. λ. [νύφη](#).
- **παιδί του δρόμου**, το αλητόπαιδο: «σου το 'πα χίλιες φορές πως δε θέλω να κάνεις παρέα με παιδιά του δρόμου».
- **παίρνω άσχημο δρόμο ή παίρνω τον άσχημο δρόμο ή παίρνω τον άσχημο το δρόμο**, βλ. συνηθέστ. *παίρνω κακό δρόμο*. (Λαϊκό τραγούδι: ***πήρες τον άσχημο το δρόμο** τώρα πια, πήρες το δρόμο του κακό του κολασμένο. Της αμαρτίας πήρες την κατηγορία που θα σε κάνει ένα κορμί δυστυχημένο*).
- **παίρνω δρόμο**, φεύγω, **α.** αποχωρώ από ένα χώρο ή από μια συντροφιά: «παιδιά, εγώ παίρνω δρόμο, γιατί άργησα». (Λαϊκό τραγούδι: ***παίρνω δρόμο** και δρομάκι κλαίγοντας στο γυρισμό κι έγινε πικρό φαρμάκι το κρασί τ' αποψινό*). **β.** φεύγω γρήγορα, το βάζω στα πόδια: «μόλις είδε να 'ρχονται οι αστυνομικοί, πήρε δρόμο».

(Λαϊκό τραγούδι: *σ' αγαπώ -της λέω- και γελά, παίρνει δρόμο και δε μου μιλά*).**γ.** απολύομαι, εκδιώκομαι από την εργασία μου: «σε προειδοποιώ πως, αν ξανακάνεις κοπάνα, θα πάρεις δρόμο». **δ.** (για ερωτική σχέση) διαλύω τον ερωτικό μου δεσμό, φεύγω ή με διώχνει το ερωτικό μου ταίρι: «απ' τη στιγμή που άρχισε να μου αντιμιλάει, πήρα δρόμο || ερωτεύτηκε κάποιον άλλον και πήρα δρόμο»·

- *παίρνω ίσιο δρόμο ή παίρνω τον ίσιο δρόμο ή παίρνω τον ίσιο το δρόμο*, βλ. φρ. *παίρνω καλό δρόμο*·

- *παίρνω κακό δρόμο ή παίρνω τον κακό δρόμο ή παίρνω τον κακό το δρόμο ή παίρνω το δρόμο τον κακό*, καταλήγω να ζω στην αλητεία, στην παρανομία, στη διαφθορά: «έμπλεξε με τους αλήτες και πήρε τον κακό δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *μη μου ζητάς να φύγω χωρίς να το σκεφτώ, γιατί μπορεί να πάρω το δρόμο του κακό*)·

- *παίρνω καλό δρόμο ή παίρνω τον καλό δρόμο ή παίρνω τον καλό το δρόμο ή παίρνω το δρόμο τον καλό*, επιλέγω να ζήσω σύμφωνα με τους κοινωνικούς κανόνες, να είμαι νομοταγής: «όποιος παίρνει τον καλό δρόμο, δεν έχει να φοβάται τίποτα»·

- *παίρνω το δρόμο*, κατευθύνομαι προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση: «μόλις βγήκα απ' το μπαράκι, πήρα το δρόμο για το σπίτι μου». (Λαϊκό τραγούδι: *παίρνω το δρόμο δε σταματώ δε με χωράει πια πουθενά, στο ταβερνάκι για να καθίσω και η καρέκλα ζητάει λεφτά*). Πολλές φορές, ιδίως σε διηγήσεις παραμυθιών, όταν θέλουμε να αναφερθούμε σε μια μεγάλη πορεία που ξεκινάει ο ήρωας για να φτάσει κάπου, υπάρχει και ο εξής τύπος; *Παίρνω το δρόμο το δρομί, δρομί το μονοπάτι*·

- *παίρνω το δρόμο μου*, κατασταλάζω σε αυτό με το οποίο θέλω πραγματικά να ασχοληθώ επαγγελματικά στη ζωή μου και το θέτω σε ενέργεια: «τώρα που έμαθε τη δουλειά και πήρε το δρόμο του, είμαι ήσυχος γι' αυτό το παιδί»·

- *παίρνω το δρόμο πίσω*, επιστρέφω: «μετά από πολλά χρόνια στην ξενιτιά, πήρε το δρόμο πίσω για την πατρίδα». (Λαϊκό τραγούδι: *στο τζάκι της αγάπης μας, σκάλισε πριν να σβήσω, κι αν βρεις μια σπίθα μόνο μια, να καίει για μένα στη γωνιά, πάρε το δρόμο πίσω*)·

- *παίρνω τους δρόμους*, **α.** περιπλανιέμαι μέσα στους δρόμους, ιδίως για να βρω κάποιον: «μόλις έφτασε στην πόλη του, πήρε τους δρόμους να βρει τους φίλους του». (Λαϊκό τραγούδι: *πήρα τους δρόμους μια βραδιά και τους γνωστούς ρωτούσα για το κορίτσι μου που αγαπούσα στην Ελευσίνα μια φορά*). **β.** ξεκινώ μια περιπλάνηση, μια αναζήτηση χωρίς να ξέρω πού πάω ή τι ψάχνω, φεύγω από κάπου: «το δήλωσα καθαρά, θα πάρω τους δρόμους κι όπου με βγάλει η τύχη μου». **γ.** τρελαίνομαι: «μόλις έπιασε τη γυναίκα του στην αγκαλιά του καλύτερού του φίλου, πήρε τους δρόμους»·

- *πάνω στο δρόμο*, εντελώς στην άκρη, πλάι στο δρόμο, πολύ κοντά στο δρόμο: «το σπίτι του βρίσκεται πάνω στο δρόμο και δεν μπορεί να κοιμηθεί απ' τη φασαρία». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *ακριβώς* και παρατηρείται χειρονομία με την οποία, η παλάμη, κινείται με την κόψη της προς τα κάτω, δείχνοντας, υποτίθεται, το ακριβές σημείο·

- *παράλληλοι δρόμοι*, επαγγελματική, πολιτική ή άλλη πορεία που συμβαδίζει με τα ενδιαφέροντα κάποιου άλλου: «εμείς οι δυο πρέπει να συνεννοούμαστε και να υποστηριζόμαστε, γιατί βαδίζουμε σε παράλληλους δρόμους»·

- *πάρε δρόμο!* (απειλητικά) φύγε, απομακρύνσου, ξεκουμπίσου: «πάρε δρόμο, γιατί θα φας μπάτσες!»·

- *πατάει και τρέμει ο δρόμος*, από όπου περνάει προκαλεί το δέος, γιατί είναι πολύ γενναίος: «αυτός, αγόρι μου, να φοβηθεί! Αυτός πατάει και τρέμει ο δρόμος». (Λαϊκό τραγούδι: *μες τα Βουρλά κατσιρματζής, αντάμης και κοντραμπατζής και της Τουρκιάς ο τρόμος, καβάλα σε λιγνό φαρί το μάτι του θολό βαρύ πατούσε κι έτρεμε ο δρόμος*)·

- *περαστικός δρόμος*, δρόμος πολυσύχναστος: «το σπίτι μου είναι σ' έναν περαστικό δρόμο και δεν μπορώ να βρω ησυχία»·

- πετώ στο δρόμο (κάποιον), **α.** κάνω σε κάποιον εκβιαστικά έξωση: «είναι τόσο σκληρός άνθρωπος, που, αν του καθυστερήσεις ένα μήνα το νοίκι, δεν το 'χει σε τίποτα να σε πετάξει στο δρόμο». **β.** αφήνω κάποιον χωρίς στέγη και οικονομική βοήθεια: «για μια πεταλουδίτσα της νύχτας, πέταξε στο δρόμο γυναίκα και παιδιά». (Λαϊκό τραγούδι: *τώρα κουρέλι πια σωστό, αφού με έχεις κάνει, στους πέντε δρόμους με πετάς κι άλλης κοιτάς φουστάνι*). **γ.** (για χρήματα) τα κατασπαταλώ: «βρήκε λεφτά απ' τον πατέρα του και τα πετάει στο δρόμο». **δ.** (για αντικείμενα ή μηχανήματα) το αχρηστεύω: «πέταξα στο δρόμο το ψυγείο μας κι αγόρασα καινούριο».

- πήγε σαν το σκυλί στο δρόμο, βλ. λ. [σκυλί](#).

- πήρε η γλώσσα του δρόμο, βλ. λ. [γλώσσα](#).

- πήρε στραβό δρόμο ή πήρε το στραβό δρόμο ή πήρε το στραβό το δρόμο, **α.** λέγεται για άνθρωπο που μπήκε στην παρανομία, που ζει στην αλητεία, στη διαφθορά: «από τη μέρα που έμπλεξε μ' αυτόν τον άνθρωπο, πήρε το στραβό δρόμο». **β.** (για υποθέσεις, δουλειές, επιχειρήσεις) πήρε δυσάρεστη τροπή, εξελίχθηκε άσχημα χωρίς να το περιμένουμε: «η υπόθεση ξεκίνησε σαν αστείο, αλλά πήρε στραβό δρόμο και τώρα θα λύσουμε τις διαφορές μας στα δικαστήρια || απ' την αρχή φάνηκε πως η δουλειά πήρε το στραβό δρόμο και τώρα που ξυπνήσαμε δε γίνεται τίποτα».

- πήρε το δρόμο της η δουλειά, βλ. λ. [δουλειά](#).

- πάνω τους δρόμους, περιπλανιέμαι ψάχνοντας να βρω κάποιον ή κάτι: «άργησε να γυρίσει η κόρη του στο σπίτι κι έπιασε τους δρόμους να τη βρει || έπιασα τους δρόμους να βρω ένα ανταλλακτικό για τ' αυτοκίνητό μου, αλλά δεν το βρήκα πουθενά». (Λαϊκό τραγούδι: *έφυγε έφυγε, έφυγε την έχω χάσει και γυρνώ και ρωτώ και τους δρόμους έχω πιάσει*).

- ποιος δρόμος σ' έφερε..., έκφραση που δηλώνει πικρία ή απογοήτευση για τη συνάντηση που είχαμε κάποτε με το συνομιλητή μας, γιατί αυτή δεν είχε καλό αποτέλεσμα, καλή κατάληξη γι' αυτόν: «μωρέ, φουκαρά μου, ποιος δρόμος σ' έφερε στη ζωή μου και σε κατάστρεψα με τις οικονομικές συμβουλές μου». (Λαϊκό τραγούδι: *ποιος δρόμος σ' έφερε στην αγκαλιά μου να κλάψεις και να πληγωθείς, μέσα στην άπονη, σκληρή καρδιά μου μονάχα δάκρυα θα βρεις*). Συνών. *ποιος αέρας σ' έφερε(...)*.

- ποιος καλός δρόμος σ' έφερ' εδώ; ή ποιος καλός δρόμος σε φέρνει εδώ; ποιος είναι ο λόγος που ήρθες; για ποιό λόγο ήρθες; Απευθύνεται σε άτομο που μας επισκέπτεται ξαφνικά και ύστερα από πολύ καιρό. Ο επιθ. προσδιορισμός καλός για να προκαταλάβουμε τον επισκέπτη μας πως η επίσκεψή του έχει καλό σκοπό. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται διπλό και πιο σπάνια τριπλό μπα. Συνών. *ποιος καλός αέρας σ' έφερ' εδώ; ή ποιος καλός αέρας σε φέρνει εδώ(;)*.

- σέρνομαι στους δρόμους, κυκλοφορώ εξαθλιωμένος: «απ' τη μέρα που χρεοκόπησε, σέρνεται στους δρόμους σαν τον τελευταίο αλήτη || κάθε βράδυ γίνεται τύφλα και σέρνεται στους δρόμους, μέχρι να βρει το σπίτι του». (Λαϊκό τραγούδι: *ψιλή βροχή, ψιλή βροχή κι εσύ κοιμάσαι μοναχή κι εγώ στους δρόμους σέρνομαι κι από τ' αγγιάζει δέρνομαι*).

- σπέρνει παιδιά στο δρόμο, βλ. λ. [σπέρνω](#).

- στα μισά του δρόμου ή στου δρόμου τα μισά, στη μέση μιας διαδρομής ή μιας προσπάθειας: «ξεκίνησα για τη Χαλκιδική, αλλά στα μισά του δρόμου έμεινα από βενζίνη || η δουλειά ξεκίνησε με τους καλύτερους οιωνούς, αλλά στα μισά του δρόμου άρχισαν τα προβλήματα». (Λαϊκό τραγούδι: *μ' ένα όνειρο τρελό, όνειρο απατηλό ξεκινήσαμε κι οι δυο μας, μα στου δρόμου τα μισά σβήσαν τ' άστρα τα χρυσά ξαφνικά από τον ουρανό μας*).

- στη μέση του δρόμου, σε ανοιχτό, σε υπαίθριο χώρο και μπροστά σε κόσμο: «τον έπιασε στη μέση του δρόμου και τον έκανε ρεζίλι των σκυλιών».

- στο δρόμο, καθώς πηγαίνω ή έρχομαι από κάπου: «γύρισα στο σπίτι, γιατί στο δρόμο για το γραφείο μου αντιλήφθηκα πως δεν είχα πάρει μαζί μου το πορτοφόλι». (Λαϊκό τραγούδι: *έλα πιάσε με απ' τον ώμο κι όπα πρώτα το δεξί, κι αν μου κουραστείς στο δρόμο θα σε βάλω σε ταξί*).

- τα λεφτά δε βρίσκονται στο δρόμο, βλ. λ. [λεφτά](#).
- τα χρήματα δε βρίσκονται στο δρόμο, βλ. λ. χρήματα.
- την (τον) δίνω δρόμο, διακόπτω τον ερωτικό δεσμό που είχα μαζί της (του), την (τον) διώχνω: «αφού δεν έλεγε ν' αφήσει την γκρίνια της, την έδωσα δρόμο κι ησύχασα || αφού δεν εννοούσε να κόψει το ποτό, τον έδωσα δρόμο και βρήκα την υγεία μου».
- της δίνω δρόμο (ενν. της μοτοσικλέτας), αναπτύσσω ταχύτητα: «κάθε φορά που βγαίνω στην εθνική, της δίνω δρόμο».
- το δίνω δρόμο, (για αντικείμενα ή μηχανήματα) το αχρηστεύω, το πετώ, το πουλώ: «ήταν παλιό το ψυγείο μας και το 'δωσα δρόμο || ήταν τόσο παλιό τ' αυτοκίνητό μου, που το 'δωσα δρόμο».
- το παίρνει ο δρόμος, (για κτίσματα ή οικοπέδα) περνάει από αυτό η χάραξη κάποιου νέου δρόμου οπότε απαλλοτριώνεται: «είχα ένα σπιτάκι σε κείνη την περιοχή, αλλά το πήρε ο δρόμος». (Τραγούδι: τρεις φωνές στο σύρμα μου κι ένας τροχονόμος, κι ό,τι είχα κτήμα μου μου **το παίρνει ο δρόμος**).
- το 'χω για δρόμο, (για αντικείμενα ή μηχανήματα) έχω την πρόθεση να το αχρηστεύσω, να το πετάξω ή να το πουλήσω: «αν θες μπορείς να πάρεις αυτό το κομοδίνο, γιατί το 'χω για δρόμο».
- τον αφήνω δρόμους, τον ξεπερνάω κατά πολύ σε μια αναμέτρηση ταχύτητας είτε με τα πόδια είτε με το αυτοκίνητο: «θέλησε να παραβγούμε στο τρέξιμο και τον άφησα δρόμους || παραβγήκαμε με τ' αυτοκίνητά μας και τον άφησα δρόμους».
- τον βάζω στον ίσιο δρόμο, τον οδηγώ στον ηθικό, στον τίμιο δρόμο της ζωής, τον βγάζω από την παρανομία όπου ζει: «εσένα σε υπολογίζει, γι' αυτό είσαι ο μόνος που μπορείς να τον τραβήξεις απ' την αλητεία και να τον βάλεις στον ίσιο δρόμο».
- τον βγάζω απ' τον ίσιο δρόμο, τον κάνω να παρεκτραπεί ηθικά, τον οδηγώ στην παρανομία: «έμπλεξε με κάτι αλήτες και τον έβγαλαν απ' τον ίσιο δρόμο».
- τον βγάζω στο δρόμο, του κάνω έξωση από το διαμέρισμα ή το κατάστημα που του νοικιάζω: «επειδή ήταν κακοπληρωτής, τον έβγαλα στο δρόμο».
- τον βρήκες το δρόμο; ειρωνική έκφραση σε άτομο, που μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα επιστρέφει στο σπίτι του.
- τον έφαγαν οι δρόμοι, καταστράφηκε, ιδίως από την άστατη ζωή που έκανε: «έμπλεξε στην αλητεία και τον έφαγαν οι δρόμοι». (Λαϊκό τραγούδι: *να φύγεις πριν καταστραφείς, είναι νωρίς ακόμη, προτού να γίνεις θύμα μου, προτού σε φαν' οι δρόμοι*). βλ. και φρ. τον τρώνε οι δρόμοι.
- τον πέταξε σαν σκυλί στο δρόμο ή τον πέταξε σαν το σκυλί στο δρόμο, βλ. λ. σκυλί.
- τον πετώ στο δρόμο, **α.** τον διώχνω, τον απολύω από την επιχείρησή μου, από τη δουλειά μου: «μόλις δει πως κάποιος εργάτης δεν του κάνει, τον πετάει στο δρόμο». **β.** του κάνω εκβιαστικά έξωση από το διαμέρισμα ή το κατάστημα που του νοικιάζω: «δεν του έδινε την αύξηση που του ζητούσε και τον πέταξε στο δρόμο».
- τον τρώνε οι δρόμοι, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, μετακινείται συνεχώς για λόγους δουλειάς, πράγμα που τον καταπονεί: «είναι πλασιέ και όλη τη μέρα τον τρώνε οι δρόμοι, για να μπορέσει να θρέψει την οικογένειά του». βλ. και φρ. τον έφαγαν οι δρόμοι.
- τον φέρνω στον ίσιο δρόμο, τον βγάζω από την παρανομία και τον οδηγώ στον τίμιο δρόμο της ζωής: «χάλασε πολύ αυτό το παιδί και κανείς δεν μπορεί να τον φέρει στον ίσιο δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: *γιατί πονάς και βασανίζεσαι, κουτή, και προσπαθείς **στον ίσιο δρόμο να με φέρεις**, της αμαρτίας έχω πάρει το στρατί, γι'*

αυτό για μένα άδικα μην υποφέρεις)·

- του ανοίγω το δρόμο, **α.** του προετοιμάζω το έδαφος για να επιτύχει κάτι: «ο πεθερός του του ανοίγει το δρόμο για να γίνει βουλευτής» **β.** τον βοηθάω να ξεπεράσει ένα πρόβλημα, τον βγάζω από τις δυσκολίες του: «αν δεν του άνοιγα εγώ το δρόμο να ξεφύγει, θα ήταν ακόμα στην πρέζα»·

- του αφήνω (το) δρόμο, παραμερίζω, πηγαίνω στην άκρη για να περάσει αυτός που με ακολουθεί, ιδίως με το αυτοκίνητό του: «μου αναβόσβηνε συνέχεια τα φώτα του για να περάσει, γι' αυτό κι εγώ του άφησα το δρόμο»·

- του βγάζω τ' άπλυτα στο δρόμο, βλ. λ. [άπλυτα](#)·

- του δίνω δρόμο (ενν. του αυτοκινήτου), αναπτύσσω ταχύτητα: «κάθε φορά που βγαίνω στην εθνική του δίνω δρόμο»·

- του δίνω δρόμο, φεύγω από κάπου με ταχύτητα: «μόλις είδα να 'ρχονται οι αστυνομικοί, του 'δωσα δρόμο»· - του κάνω δρόμο, παραμερίζω το πλήθος δεξιά αριστερά με τα χέρια μου για να περάσει κάποιος: «μπήκε μπροστά και του άνοιγε το δρόμο μέσ' στο συνωστισμό»· βλ. και φρ. του αφήνω (το) δρόμο·

- του κλείνω το δρόμο, **α.** τον εμποδίζω, διακόπτω με το σώμα μου ή με κάποιο άλλο μέσο την πορεία του: «όταν οι αστυνομικοί έμαθαν πως ο δραπέτης κινούνταν με κλεμμένο αυτοκίνητο προς τη Θεσσαλονίκη, τοποθέτησαν μια νταλικά πάνω στο οδόστρωμα και του 'κλεισαν το δρόμο || οι αγρότες, μόλις πληροφορήθηκαν πως κατέφθαναν οι αστυνομικοί με τις κλούβες, τοποθέτησαν πάνω στο οδόστρωμα κορμούς δέντρων και τους έκλεισαν το δρόμο». (Λαϊκό τραγούδι: κι ελόγου τους κι ελόγου μου **μου κλείσανε το δρόμο μου και μου αντισταθήκαν, μα όμως δε ρωτήξανε το Σταύρακα πως θίξανε και στραπατσαριστήκαν**). **β.** ενεργώ, επεμβαίνω ανασταλτικά στην εξέλιξη κάποιου, τον μπλοκάρω: «αυτό το πάθος του για τα χαρτιά, θα του κλείσει το δρόμο για το βουλευτικό»·

- του κόβω το δρόμο, βλ. φρ. του κλείνω το δρόμο·

- τους βγάζω στο δρόμο, (ιδίως για οικογένεια) τους κάνω υποχρεωτικά έξωση: «επειδή χρειαζόμουν το διαμέρισμα για την κόρη μου που παντρεύτηκε, τους έβγαλα στο δρόμο»·

- τους πετώ στο δρόμο, (ιδίως για οικογένεια) τους κάνω εκβιαστικά έξωση από το διαμέρισμα που τους νοικιάζω: «επειδή είχα δυο σκυλιά μέσ' στο διαμέρισμα και ξεσήκωναν όλη την πολυκατοικία με τα γαβγίσματά τους, τους πέταξα στο δρόμο»·

- τραβώ το δρόμο μου, **α.** ακολουθώ το δικό μου τρόπο ζωής. (Λαϊκό τραγούδι: **μα εγώ το δρόμο μου τραβώ μ' ένα παράπονο πικρό και λέω δεν πειράζει**). **β.** φεύγω από κάπου ή από κάποιον, διακόπτω μια σχέση, αρχίζω νέα ζωή: «διαρκώς την απειλούσε πως θα τραβήξει το δρόμο του || χώρισαν κι ο καθένας τράβηξε το δρόμο του». (Λαϊκό τραγούδι: **έχεις αλλάξει και μ' έχεις κάψει· την προσβολή σου δε θα τη δεχτώ· δεν αντέχω, κυρά μου, δε βαστώ και το δρόμο μου τραβώ**). **γ.** ασχολούμαι με την πρόοδο της δουλειάς μου ή των διάφορων υποθέσεών μου: «απ' τη μέρα που ξέκοψε απ' τις παλιοπαρέες, τραβάει το δρόμο του και προκόβει μια χαρά»·

- τρέχω στους δρόμους, βρίσκομαι σε διαρκές τρέξιμο αναζητώντας κάποιον ή κάτι: «απ' το πρωί τρέχει ο καημένος στους δρόμους να βρει λεφτά για να καλύψει την επιταγή του || μόλις έμαθε πως ήρθε ο φίλος του στην πόλη μας, τρέχει στους δρόμους να τον βρει». (Λαϊκό τραγούδι: **με πνίγει απόψε η μοναξιά και παίρνω σβάρνα τα καπληιά· τρέχω στους δρόμους, εδώ κι εκεί, κανείς δεν ξέρει πού να 'σαι εσύ**)·

- τριγυρνώ στους δρόμους, περιφέρομαι άσκοπα στους δρόμους: «επειδή δεν έχει δουλειά, όλη τη μέρα τριγυρνάει στους δρόμους». (Λαϊκό τραγούδι: **νύχτες ξενυχτώ χωρίς ελπίδα, έρημος στους δρόμους τριγυρνώ, μπρος στου παραθύρου σου τη γρίλια τις θλιμμένες ώρες μου περνώ**)·

- υπάρχει κι άλλος δρόμος, **α.** μπορούμε να ενεργήσουμε ή να δράσουμε με άλλο σύστημα, υπάρχει εναλλακτική λύση: «απ' τη στιγμή που δεν τα συμφωνήσαμε, υπάρχει κι άλλος δρόμος να βρω το δίκιο μου». **β.** πολλές φορές, λέγεται με απειλητική διάθεση ή υπονοεί πως θα ενεργήσουμε με παράνομα ή αθέμιτα μέσα: «αν δε μου δώσεις

τα λεφτά που μου χρωστάς, σου λέω να φυλάγεσαι, γιατί υπάρχει κι άλλος δρόμος». Συνών. *υπάρχει κι άλλος τρόπος*.

- *φεύγω απ' το δρόμο*, (για οδηγούς), βλ. φρ. *βγαίνω απ' το δρόμο*.

- *φεύγω απ' το δρόμο του Θεού*, απομακρύνομαι από τη χριστιανική διδασκαλία: «*απ' τη μέρα που έμπλεξε μ' εκείνον τον αλήτη, έφυγε απ' το δρόμο του Θεού*».

- *φεύγω απ' τον ίσιο δρόμο*, βλ. φρ. *βγαίνω απ' τον ίσιο δρόμο*. (Λαϊκό τραγούδι: *ξέφυγα, ξέφυγα από τον ίσιο δρόμο*, σου 'δωσα μανούλα μου τον πιο μεγάλο πόνο).

- *χάνω το δρόμο (μου)*, **α.** αποπροσανατολίζομαι: «*μπλέχτηκα μέσα σε κάτι στενάκια κι έχασα το δρόμο μου*». **β.** βγαίνω από τη σωστή πορεία της ζωής μου: «*με τόσα προβλήματα που είχε, πώς να μη χάσει το δρόμο του ο άνθρωπος!*». (Λαϊκό τραγούδι: *πού πας χωρίς αγάπη στη νύχτα στη βροχή, το δρόμο θα το χάσεις*, καρδιά μου μοναχή).

- *χαράζω νέους δρόμους*, βλ. φρ. *ανοίγω νέους δρόμους*.

- *χαράζω το δρόμο*, επιχειρώ πρώτος κάτι νέο, ενδιαφέρον, πρωτότυπο ή ριζοσπαστικό και με μιμούνται οι άλλοι, πρωτοπορώ: «*εμπρός στο δρόμο που χάραξε ο Νοέμβρης*».

- *χαράζω το δρόμο μου*, προδιαγράφω ή αποφασίζω κάποια πορεία μου, ιδίως επαγγελματική: «*απ' τη στιγμή που μπήκε στην ιατρική σχολή, χάραξε το δρόμο του αυτό το παιδί*». (Λαϊκό τραγούδι: *μα η βαριά μου η ειρκτή πολλά μ' έχει διδάξει, έμαθα πώς να συγχωρώ, γι' αυτό και δεν την τιμωρώ, ας φύγει και το δρόμο της μονάχη ας χαράξει*).

- *χωρίζουν οι δρόμοι μας*, **α.** ακολουθούμε διαφορετική πορεία στη ζωή μας, χωρίζουμε: «*ένα διάστημα ζούσαμε χωρίς προβλήματα, αλλά απ' τη μέρα που άρχισαν οι γκρίνιες χώρισαν οι δρόμοι μας*». (Λαϊκό τραγούδι: *με πλήγωσε ο χωρισμός κι ο πόνος έγινε καημός, οι δρόμοι μας χωρίσαν, τα μάτια μου δακρύσαν*). **β.** διακόπτουμε αναγκαστικά μια φιλία ή μια συνεργασία: «*κάποτε κάναμε πολλή παρέα, αλλά απ' τη μέρα που εγκαταστάθηκε σ' άλλη πόλη, χώρισαν οι δρόμοι μας*». **γ.** ακολουθούμε ξεχωριστή οδική πορεία, γιατί έχουμε διαφορετικό προορισμό: «*εγώ θέλω να πάω στη Νομαρχία, αλλά, αφού εσύ θέλεις να πας στο Δημαρχείο που είναι στην αντίθετη πλευρά χωρίζουν οι δρόμοι μας*».

- *ώρα σου καλή κι ο δρόμος σου γυαλί!* **α.** ευχή που δίνουμε σε κάποιον που ξεκινάει για ταξίδι ή που ξεκινάει κάποια δουλειά, με την έννοια να μη συναντήσει κανένα εμπόδιο στην πορεία του, να του έρθουν όλα εύκολα, όλα ευνοϊκά: «*την Κυριακή λέω να πάω μέχρι το χωριό να δω τους συγγενείς μου. -Ωρα σου καλή κι ο δρόμος σου γυαλί! || τον άλλο μήνα ξεκινάω μια καινούρια δουλειά. -Ωρα σου καλή κι ο δρόμος σου γυαλί*». **β.** ειρωνική έκφραση σε άτομο που μας απειλεί πως θα αποχωρήσει από το χώρο στον οποίο βρισκόμαστε ή από κάποια κοινή προσπάθεια, όταν μας είναι αδιάφορη η αποχώρησή του. Από το ότι το γυαλί έχει λεία επιφάνεια και δε συναντά κανένα εμπόδιο ή καμιά δυσκολία το άτομο που πορεύεται σε παρόμοιο δρόμο. Συνών. *μπαμπάκι ο δρόμος σου!*